

MEMORANDUM

NADIR BUMI BUKAN UNTUK GENOSID

Lindungi Rakyat • Lindungi Alam Sekitar • Lindungi Keamanan

Memorandum masyarakat sivil yang menggesa Kerajaan Malaysia memastikan industri nadir bumi tidak menyumbang kepada genosid, rantai bekalan ketenteraan asing serta kemudaratan terhadap alam sekitar.

Diserahkan kepada

Kerajaan Persekutuan Malaysia

- YAB Perdana Menteri Malaysia
- YB Menteri Pelaburan, Perdagangan dan Industri (MITI)
- YB Menteri Sumber Asli dan Kelestarian Alam (NRES)
- YB Menteri Luar Negeri (Wisma Putra)
- YB Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi (MOSTI)
- YB Menteri Kesihatan (KKM)
- YB Menteri Kewangan (MOF)
- YB Menteri Sumber Manusia (KESUMA)

Parlimen Malaysia

- Semua Ahli Parlimen Malaysia

Agensi Kerajaan

- Jabatan Tenaga Atom Malaysia (Atom Malaysia)
- Jabatan Alam Sekitar (JAS)
- Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP)
- Jabatan Peguam Negara (AGC)
- Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA)

Diserahkan oleh

Gabungan "Nadir Bumi Bukan untuk Genosid" (No Rare Earth for Genocide Coalition)

Kami merupakan sebuah gabungan yang menghimpunkan pertubuhan alam sekitar, pertubuhan hak asasi manusia, gerakan belia, organisasi pekerja, kumpulan mahasiswa, pertubuhan berasaskan kepercayaan serta rakyat Malaysia yang prihatin.

Gabungan ini ditubuhkan sebagai tindak balas terhadap cadangan perjanjian antara Lynas Rare Earths Ltd dan Jabatan Perang Amerika Syarikat (Pentagon), serta bagi memperjuangkan industri nadir bumi yang menghormati hak asasi manusia, melindungi alam sekitar dan menegakkan komitmen Malaysia terhadap keamanan serta undang-undang antarabangsa.

Ahli Gabungan

- Malaysian Protest for Palestine (MP4P)
- BDS Malaysia
- Sahabat Alam Malaysia
- Greenpeace Malaysia
- Gerakan Gabungan Anti Imperialis (GEGAR)
- Save Malaysia Stop Lynas (SMSL)
- Aid Watch
- Ban War Criminals
- Rimbawatch
- Sekretariat Solidariti Palestin
- Persatuan Pengguna Pulau Pinang (CAP)
- The Activist Network
- i-AWARE
- Cinta Gaza Malaysia
- Malaysian Carnation Press
- Malaysian Voices For Sudan
- Students Against Genocide Malaysia (SAGM)
- Thousand Madleens To Gaza (Malaysia)
- Basirah
- Centre For Human Rights Research and Advocacy (CENTHRA)
- Angkatan Kesatuan Siswa Sosialis (AKSI)
- Ahli-ahli masyarakat yang prihatin

(Senarai ini akan terus berkembang apabila lebih banyak organisasi menyatakan sokongan dan mengesahkan penyertaan mereka dalam memorandum ini.)

KEPERCAYAAN BERSAMA KAMI

Kerajaan Malaysia diamanahkan untuk mengurus sumber asli negara bagi pihak rakyat. Amanah ini bukan sahaja untuk memastikan manfaatnya dinikmati oleh generasi hari ini, tetapi juga untuk memelihara sumber tersebut demi generasi akan datang. Kesihatan dan nyawa rakyat Malaysia amat berharga. Justeru, Kerajaan mempunyai tanggungjawab untuk bertindak secara berhemah, menguatkuasakan undang-undang serta melaksanakan dasar yang melindungi kepentingan rakyat, alam sekitar dan masa depan negara.

Gabungan "Nadir Bumi Bukan untuk Genosid" percaya bahawa industri nadir bumi Malaysia perlu dibangunkan berasaskan amalan mineral kritikal yang adil dari segi sosial, lestari dari segi alam sekitar, serta memberi manfaat kepada semua. Industri ini seharusnya menyokong peralihan global kepada tenaga boleh diperbaharui dan pembangunan mampan, bukannya mengulangi model pembangunan berasaskan bahan api fosil yang dipacu oleh imperialisme, kolonialisme dan ketidaksamaan. Model sedemikian telah mengakibatkan penderitaan manusia, konflik bersenjata yang berpanjangan, genosid, kemusnahan alam sekitar serta eksploitasi sumber demi keuntungan segelintir pihak yang berkuasa.

Sumber asli yang diekstrak dan diproses di bumi Malaysia tidak seharusnya menjadi sebahagian daripada rantai bekalan ketenteraan sekiranya terdapat risiko yang munasabah bahawa sumber tersebut boleh menyumbang kepada genosid, jenayah perang, jenayah terhadap kemanusiaan atau pelanggaran serius terhadap undang-undang kemanusiaan antarabangsa dan hak asasi manusia. Satu aspek yang sering diabaikan dalam pembangunan dan penggunaan sumber semula jadi dalam rantai bekalan perlombongan ialah legasi berterusan kolonialisme serta eksploitasi yang didorong oleh syarikat-syarikat multinasional.

Begitu juga, tiada mana-mana komuniti di Malaysia seharusnya menanggung risiko pencemaran alam sekitar dan ancaman terhadap kesihatan awam akibat pemrosesan nadir bumi yang berpunca daripada langkah perlindungan alam sekitar yang tidak mencukupi, mekanisme aduan yang lemah, penguatkuasaan peraturan yang tidak berkesan serta tadbir urus korporat yang tidak bertanggungjawab.

Keadilan alam sekitar, keadilan iklim dan keadilan kemanusiaan tidak boleh dipisahkan. Masa depan yang mampan serta ekonomi yang adil tidak boleh dibina di atas asas ketidaksamaan, penindasan atau pencetus konflik.

MENGAPA PERKARA INI PENTING

Malaysia telah mendapat pengiktirafan di peringkat antarabangsa sebagai sebuah negara yang secara konsisten memperjuangkan keamanan, keadilan dan perlindungan terhadap orang awam. Malaysia sentiasa menyokong hak rakyat Palestin, menggesa supaya pihak yang bertanggungjawab dipertanggungjawabkan menurut undang-undang antarabangsa, serta berulang kali menegaskan bahawa orang awam mesti dilindungi dalam setiap konflik bersenjata.

Nilai-nilai ini juga harus menjadi panduan dalam tadbir urus sumber asli strategik negara, termasuk industri nadir bumi. Namun begitu, cadangan perjanjian nadir bumi antara Lynas Rare Earths Ltd dan Jabatan Perang Amerika Syarikat (Pentagon) adalah bercanggah dengan pendirian konsisten Malaysia yang selama ini menunjukkan solidariti terhadap rakyat Palestin.

Pada 16 September 2025, Suruhanjaya Siasatan Antarabangsa Bebas Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB) telah membuat kesimpulan, selaras dengan Konvensyen Pencegahan dan Penghukuman Jenayah Genosid 1948, bahawa Israel telah melakukan genosid terhadap rakyat Palestin di Gaza. Menurut laporan tersebut, Israel telah melakukan perbuatan-perbuatan berikut terhadap rakyat Palestin: (i) membunuh anggota kumpulan tersebut; (ii) menyebabkan kecederaan fizikal atau mental yang serius kepada anggota kumpulan tersebut; (iii) dengan sengaja mengenakan keadaan kehidupan yang dikira membawa kepada kemusnahan fizikal kumpulan tersebut, sama ada secara keseluruhan atau sebahagian; dan (iv) mengenakan langkah-langkah yang bertujuan menghalang kelahiran dalam kumpulan tersebut. Laporan itu juga mendapati bahawa kenyataan yang dibuat oleh pegawai kanan Israel, termasuk Presiden Isaac Herzog, Perdana Menteri Benjamin Netanyahu dan Menteri Pertahanan ketika itu, Yoav Gallant, merupakan bukti langsung mengenai niat untuk melakukan genosid.

Sementara itu, menurut laporan yang diterbitkan oleh Cost of War Project di Brown University, Amerika Syarikat telah menyalurkan sekurang-kurangnya AS\$21.7 bilion dalam bentuk bantuan ketenteraan kepada Israel sepanjang tempoh Oktober 2023 hingga September 2025. Laporan tersebut menyimpulkan bahawa, *“tanpa dana, senjata dan sokongan politik daripada Amerika Syarikat, tentera Israel tidak mungkin dapat melaksanakan kemusnahan yang begitu pantas dan meluas terhadap nyawa manusia serta infrastruktur di Gaza.”*

Walaupun Suruhanjaya Siasatan PBB telah membuat kesimpulan bahawa genosid telah berlaku, Amerika Syarikat terus memberikan sokongan kepada Israel. Pada Januari 2026, Dewan Perwakilan Amerika Syarikat meluluskan tambahan AS\$3.3 bilion dalam bentuk bantuan ketenteraan kepada Israel. Oleh itu, melalui pembiayaan berterusan terhadap angkatan tentera Israel, kerajaan Amerika Syarikat mempunyai tahap keterlibatan yang serius dalam genosid terhadap rakyat Palestin.

Menurut Mahkamah Keadilan Antarabangsa (ICJ), semua negara yang menjadi pihak kepada Konvensyen Genosid mempunyai kewajiban untuk menggunakan segala cara yang berada dalam kuasa mereka bagi mencegah berlakunya genosid. Sesebuah negara boleh dipertanggungjawabkan sekiranya gagal mengambil semua langkah yang sewajarnya untuk mencegah genosid, sedangkan langkah-langkah tersebut berpotensi menyumbang kepada pencegahannya.

Selain itu, Suruhanjaya Siasatan PBB turut mengemukakan beberapa syor kepada negara-negara anggota, antaranya supaya mereka "menghentikan pemindahan senjata serta peralatan atau barangan lain, termasuk bahan api jet, kepada Negara Israel atau kepada negara ketiga sekiranya terdapat alasan yang munasabah untuk mempercayai bahawa ia akan

digunakan dalam operasi ketenteraan yang telah melibatkan atau berpotensi melibatkan perlakuan genosid."

Nadir bumi merupakan bahan mentah yang penting dalam pembangunan teknologi ketenteraan moden seperti pesawat pejuang F-35 dan peluru berpandu Tomahawk. Justeru, cadangan perjanjian antara Lynas Rare Earths Ltd dan Jabatan Perang Amerika Syarikat (Pentagon) bukan sahaja menimbulkan persoalan moral yang serius, malah berpotensi meletakkan Malaysia dalam kedudukan yang boleh dipertanggungjawabkan di sisi undang-undang antarabangsa atas keterlibatan dalam jenayah genosid. Terdapat alasan yang munasabah untuk mengesyaki bahawa nadir bumi yang dicadangkan untuk dieksport kepada Jabatan Perang Amerika Syarikat boleh digunakan dalam operasi ketenteraan yang menyumbang kepada genosid di Gaza. Selain itu, serangan yang didakwa menyalahi undang-undang terhadap Iran oleh Amerika Syarikat baru-baru ini turut meningkatkan risiko bahawa Malaysia boleh dikaitkan dengan kemungkinan berlakunya jenayah perang melalui rantai bekalan tersebut.

Kerajaan Malaysia mempunyai tanggungjawab untuk memastikan nadir bumi yang diproses di Malaysia tidak digunakan dengan cara yang boleh terus menyumbang kepada pembunuhan kanak-kanak dan orang awam yang tidak berdosa. Sebagai sebuah negara pihak kepada Konvensyen Genosid, Malaysia berkewajipan mengambil segala langkah yang berada dalam kuasanya untuk mencegah genosid yang sedang berlaku terhadap rakyat Palestin. Ini termasuk melarang eksport nadir bumi kepada kompleks perindustrian-ketenteraan Amerika Syarikat yang mempunyai keterlibatan yang mendalam dalam genosid tersebut.

Gabungan ini berpandangan bahawa tanggungjawab tersebut tidak terhad kepada dasar perdagangan semata-mata. Ketika permintaan global terhadap mineral kritikal terus meningkat, terdapat keperluan mendesak untuk membangunkan dan memperkukuh dasar serta kerangka perundangan berkaitan supaya benar-benar melindungi kepentingan awam. Ini termasuk memperkukuh perlindungan terhadap alam sekitar, kesihatan awam, akauntabiliti korporat, pengawasan demokratik, serta memastikan pematuhan penuh terhadap undang-undang kemanusiaan antarabangsa dan prinsip-prinsip hak asasi manusia.

ALAM SEKITAR KITA BUKAN ZON PENGORBANAN

Kemusnahan alam sekitar akibat peperangan semakin jelas terbukti. Para saintis iklim mendapati berlaku peningkatan mendadak dalam pelepasan karbon sejak bermulanya perang yang berkaitan dengan konflik dan genosid. Pada masa yang sama, ekosistem semula jadi mengalami kerosakan yang sukar dipulihkan, manakala orang awam berdepan dengan pencemaran tanah, air dan udara. Oleh itu, sebarang gencatan senjata dan proses damai hendaklah turut merangkumi usaha pemulihan alam sekitar serta langkah-langkah untuk meningkatkan daya tahan ekosistem dan komuniti.

Pelbagai pelanggaran hak asasi manusia telah direkodkan sepanjang rantai hayat mineral kritikal, yang lazimnya memberi kesan paling besar kepada golongan yang terpinggir, termasuk komuniti tempatan, Orang Asli, pekerja, kanak-kanak serta pembela hak asasi manusia. Selama lebih sedekad, rakyat Malaysia telah menyuarakan kebimbangan mengenai pengurusan sisa radioaktif, pemantauan alam sekitar dan kesan jangka panjang industri nadir bumi terhadap manusia dan alam sekitar.

Komuniti yang tinggal berhampiran kemudahan perindustrian mempunyai hak asas untuk mendapat ketelusan, penilaian saintifik yang bebas serta perlindungan alam sekitar pada standard yang tertinggi. Sehubungan itu, Malaysia perlu mempunyai satu kerangka perundangan dan kawal selia yang jelas, menyeluruh dan berkesan bagi menjamin hak-hak tersebut. Tanggungjawab terhadap alam sekitar tidak berakhir apabila mineral meninggalkan loji pemprosesan. Pengurusan yang bertanggungjawab memerlukan kerajaan dan syarikat mengambil kira keseluruhan kitaran hayat sumber ini, bermula daripada proses perlombongan dan pemprosesan, sehinggalah kepada pengurusan sisa serta penggunaan hiliran. Pada masa ini, standard domestik sedia ada bagi penyimpanan dan pelupusan sisa radioaktif masih menimbulkan risiko keselamatan yang besar kepada komuniti dan para pekerja.

Syarikat-syarikat juga mempunyai tanggungjawab yang bebas untuk menghormati hak asasi manusia dalam operasi dan keseluruhan rantai nilai mereka. Malaysia wajar terus memperkukuh komitmennya terhadap instrumen hak asasi manusia antarabangsa seperti Perisytiharan Hak Asasi Manusia Sejagat (UDHR), Konvensyen Genosid, serta konvensyen-konvensyen antarabangsa lain yang berkaitan. Malaysia hendaklah menghormati, melindungi dan memenuhi hak asasi manusia, termasuk hak setiap individu untuk menikmati alam sekitar yang sihat, bersih dan mampan. Melindungi alam sekitar juga bermaksud mempertahankan nilai-nilai kemanusiaan yang kita junjung bersama.

MENGEKANG PEMANASAN GLOBAL DI BAWAH 1.5°C

Krisis iklim menuntut pengurangan segera pelepasan gas rumah hijau serta pencapaian pelepasan sifar bersih menjelang penghujung abad ini. Namun, dunia masih jauh daripada mencapai sasaran tersebut, malah pelbagai had sempadan planet (*planetary boundaries*) kini telah dilampaui pada tahap yang membimbangkan.

Pada setiap musim, masyarakat di seluruh dunia, termasuk di Malaysia, terus menanggung kehilangan nyawa, kerugian ekonomi dan pelbagai kesukaran akibat bencana yang berkait rapat dengan kegagalan menghadkan pemanasan global kepada di bawah 1.5°C.

Pada masa yang sama, pelepasan karbon yang berpunca daripada aktiviti ketenteraan dan konflik bersenjata sering kali tidak dilaporkan secara menyeluruh, sekali gus mewujudkan jurang yang ketara dalam tadbir urus iklim global. Dengan perbelanjaan ketenteraan dunia dijangka terus meningkat, trajektori pelepasan karbon yang berkaitan dengannya memerlukan penelitian dan tindakan segera.

Peningkatan peperangan dan konflik yang berterusan bukan sahaja mengorbankan nyawa manusia, malah turut mempercepat kemerosotan alam sekitar, menjejaskan kualiti udara bersih dan memburukkan lagi krisis iklim yang sedang dihadapi dunia.

Gabungan ini menggesa Kerajaan Malaysia untuk menunaikan empat prinsip tanggungjawab asas berikut:

Pertama: Lindungi Nyawa

Memastikan nadir bumi yang diproses di Malaysia tidak dibekalkan bagi kegunaan ketenteraan atau digunakan dalam sebarang aktiviti yang dikaitkan dengan pelanggaran serius undang-undang kemanusiaan antarabangsa, termasuk genosid.

Kedua: Lindungi Alam Sekitar

Memastikan standard tadbir urus alam sekitar yang tertinggi dilaksanakan, termasuk ketelusan dan pendedahan proaktif data pemantauan, pematuhan penuh terhadap semua syarat lesen alam sekitar, pengurusan serta pelupusan sisa radioaktif yang bertanggungjawab, dan pengawasan saintifik yang bebas.

Ketiga: Lindungi Kepercayaan Awam

Memperkuh ketelusan, pengawasan Parlimen serta penyertaan awam dalam semua keputusan berkaitan eksport mineral, kelulusan alam sekitar dan pematuhan terhadap keperluan kawal selia.

Keempat: Lindungi Integriti Malaysia

Memastikan pembangunan industri, dasar luar dan tadbir urus alam sekitar Malaysia sentiasa selaras dengan komitmen negara terhadap keamanan, keadilan, pemeliharaan alam sekitar serta penghormatan kepada undang-undang antarabangsa.

TUNTUTAN KAMI

Gabungan kami menggesa Kerajaan Malaysia untuk mengambil tindakan segera seperti berikut:

1. Hentikan Perjanjian Nadir Bumi Lynas-Pentagon dan cegah sumber Malaysia daripada menyumbang kepada kekejaman

- Mengarahkan Lynas Rare Earths Ltd supaya membatalkan serta-merta cadangan perjanjian untuk membekalkan oksida nadir bumi bernilai kira-kira AS\$96 juta kepada Jabatan Perang Amerika Syarikat (Pentagon)
- Menggantung semua eksport di bawah cadangan perjanjian tersebut sehingga satu semakan bebas selesai dijalankan bagi memastikan nadir bumi yang diproses di Malaysia tidak dieksport sekiranya terdapat risiko yang munasabah bahawa ia boleh

menyumbang kepada genosid, jenayah perang, jenayah terhadap kemanusiaan atau pelanggaran serius lain terhadap undang-undang kemanusiaan antarabangsa.

2. Menjamin Ketelusan Penuh dan Akauntabiliti Awam yang Bebas

Menghendaki Lynas mendedahkan secara terbuka dan proaktif:

- tujuan penggunaan akhir (*end-use*) bagi eksport nadir bumi di bawah cadangan perjanjian tersebut;
- identiti pengguna akhir (*end-users*), sekiranya pendedahan dibenarkan di sisi undang-undang;
- laporan audit bebas serta penilaian usaha wajar (*due diligence*) berkaitan rantaian bekalan yang melibatkan sektor ketenteraan; dan
- maklumat berkaitan yang membuktikan pematuhan terhadap undang-undang Malaysia, undang-undang antarabangsa serta semua keperluan kawal selia.

Kerajaan juga hendaklah menubuhkan satu mekanisme semakan bebas bagi menilai implikasi kemanusiaan, alam sekitar, perundangan dan dasar awam yang berkaitan dengan eksport mineral strategik kepada pengguna akhir yang mempunyai kaitan dengan sektor ketenteraan.

3. Mengutamakan Perlindungan Alam Sekitar dan Kesihatan Awam

- Menggantung lesen operasi semasa Lynas sehingga semua syarat asal yang ditetapkan dalam lesen terdahulu dipenuhi sepenuhnya, khususnya kewajipan untuk mengeluarkan sisa "Water Leach Purification (WLP)" dari Malaysia.
- Menjalankan semakan bebas terhadap kecukupan kerangka kawal selia dan garis panduan sedia ada berkaitan pengurusan serta pelupusan sisa radioaktif industri perlombongan dengan merujuk kepada piawaian antarabangsa dan garis panduan pengurusan sisa berbahaya yang mengandungi radionuklid berjangka hayat panjang.
- Menolak sebarang cadangan pada masa hadapan untuk memperluaskan operasi Lynas sehingga semua kewajipan alam sekitar yang masih tertunggak disahkan telah dipenuhi melalui pengesahan bebas, khususnya yang berkaitan dengan pengurusan dan pelupusan sisa radioaktif, demi melindungi kesihatan awam, komuniti setempat dan alam sekitar.

4. Mereformasi Tadbir Urus Mineral Malaysia

Menggubal undang-undang yang komprehensif bagi mengawal selia aktiviti perlombongan, pemprosesan dan eksport mineral strategik Malaysia.

Perundangan tersebut hendaklah:

- melarang eksport sekiranya terdapat risiko yang munasabah bahawa mineral strategik Malaysia boleh menyumbang kepada genosid, jenayah perang, jenayah terhadap

kemanusiaan atau pelanggaran serius lain terhadap undang-undang kemanusiaan antarabangsa;

- mewajibkan penilaian usaha wajar (*mandatory human rights and environmental due diligence*) berkaitan hak asasi manusia dan alam sekitar;
- memperkukuh akauntabiliti korporat serta ketelusan rantai bekalan; dan
- menjamin pengawasan Parlimen yang berkesan serta penyertaan awam dalam semua keputusan yang melibatkan eksport mineral strategik.

5. Memperkukuh Kepimpinan Malaysia demi Keamanan dan Keadilan

- Memperkukuh peranan diplomatik Malaysia melalui Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB) dan mekanisme antarabangsa yang berkaitan bagi mempromosikan akauntabiliti, melindungi orang awam serta memastikan pematuhan terhadap undang-undang kemanusiaan antarabangsa.
- Menggesa pembentukan piawaian antarabangsa yang lebih kukuh bagi menghalang sumber strategik daripada digunakan untuk memudahkan pelanggaran serius terhadap undang-undang kemanusiaan antarabangsa, di samping memperkukuh kerjasama antarabangsa ke arah tadbir urus rantai bekalan yang lebih bertanggungjawab.

KESIMPULAN

Malaysia berpotensi menjadi peneraju dunia dalam tadbir urus mineral kritikal yang bertanggungjawab. Industri mineral kritikal yang bertanggungjawab serta menyokong peralihan tenaga yang adil ialah industri yang:

- menyokong peralihan kepada tenaga bersih;
- melindungi biodiversiti, ekosistem dan kesihatan awam;
- menghormati hak Orang Asli, pekerja dan komuniti setempat;
- beroperasi secara telus, berintegriti dan bertanggungjawab;
- menegakkan hak asasi manusia di seluruh rantai bekalan; dan
- menyumbang kepada keamanan, bukannya peperangan dan konflik.

Sumber asli Malaysia seharusnya menjadi asas kepada pembinaan masa depan yang lebih bersih, lebih adil dan lebih aman. Sumber-sumber ini tidak seharusnya diperoleh atau dimanfaatkan dengan mengorbankan manusia, alam sekitar mahupun nilai-nilai kemanusiaan sejagat.

Lindungi Rakyat. Lindungi Alam Sekitar. Lindungi Keamanan.

Nadir Bumi Bukan untuk Genosid.